

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA): Handlingar rörande Ljusne kyrka.
Muntlig sagesman: Alvar Magnusson, ordförande i Kyrkonämnden i Söderala kyrkliga samfällighet, Hans-Erik Hansson, Länsstyrelsen.

Kilström, B I: Ljusne, Fridhems och Vallviks kyrkor samt Maråkers kyrkplats (1979), i *Hälsinglands kyrkor III*.

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1896	Anläggande av begravningsplats. Uppförande av gravkapell. Detta uppfördes i nyklassicistisk stil av vitputsad sten i en våning med förvaring av döda i källarplan.	Kilström sid. 107
1935	Kyrkogårdsutvidgning	ATA
1950	Kyrkogårdsutvidgning. Utflyttning av befintligt staket.	ATA
1974-75	”Fridhemskyrkan” uppförs (arkitekt Hans Beskow). Byggnaden rymmer både kyrka och kylrum för förvaring av döda i väntan på begravning. Byggnaden uppfördes på betongplatta med väggar av vit kluven kalksandsten, synliga i exteriören. Själva kyrkorummet har högt i tak, platt innertak samt anmärkningsvärt höga och smala fönster i hörnen. Väggbeklädnad invändigt består av likadana stenar som exteriören samt synliga bärande laminerade balkar i furu på väggar och i tak. Ett altare i furu är enda fast inredning. Baktill i kyrkorummet återfinns orgelläktare med liten orgel. Under denna återfinns kapprum och toalett samt utbyggt en liten sakristia. Vid samma tid planerades området runt själva kyrkobyggnaden av landskapsarkitekt Sven Gjersvold.	Kilström sid. 107
1977	Uppförande av klockstapel vid infarten till begravningsplatsen (arkitekt Hans Beskow). Klockstapeln har rak och modern utformning.	Kilström sid. 108
1980	Anläggning av minneslund i skogen bakom Fridhemskyrkan.	ATA
1993	Renovering av det äldre gravkapellet, omfattande tak, fasad och fönster/portar. Putsen lagades, taket lades om i sin helhet, fönstren och portarna skrapades och målades, gjutjärnsdetaljer stålborstades och målades. För putsavfärgning användes gotlandskalk, fönstren, portarna och gjutjärnsdetaljerna blymönjades och målades med linoljefärg.	Hans-Erik Hansson
2006	Till begravningsplatsen flyttades den klockstapel som tidigare använts vid det avvecklade kapellet i Vallvik. Klockstapeln tillkom 1958 och har traditionell utformning med höga sluttande stolpar med ett litet tak högst upp.	Alvar Magnusson Kilström 1977 sid. 112